

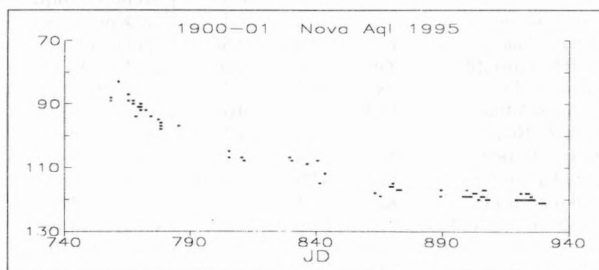
Változócsillagok

Észl.	Nk.	Észl.	Műszer	Észl.	Nk.	Észl.	Műszer
Baglyas Gábor	Bgg*	4	11 T	Nagy Zoltán Antal	Nyz	161	27 T
Bakos Gáspár	Bkg	3	44,5 T	Nyíró Ottó	Nyo	9	10x50 B
Balogh István	Bli	255	17 T	Osvald László	Osi	31	25 T
Bója Nóra	Bja	6	10x50 B	Papp Sándor	Pps	567	24,4 T
Csarnai Noémi	Csr*	2	27 T	Pirity János	Pir	65	6 L
Csakás Mátyás RO	Ckm	315	15 T	Prait Réka	Prr*	5	7x50 B
Csányi Janek	Cia	54	11 T	Porhanda Zsolt	Pzs	137	20x60 B
Daróczy Zsolt Dániel	Dar	2	15 T	Recsek Renáta	Rec	4	10x50 B
Dolp Katalin	Dka*	7	8x40 B	Reinhard, Peter A	Rep	216	8 L
Dömény Gábor	Döm	5	15 T	Ripero, José E	Rip	486	33,4 T
ifj. Erdei József	Erd	93	10x50 B	Ruzsinka István	Ruz	1	15 T
Fausel, Charles USA	Fca*	53	25 T	Rätz, Kerstin D	Rek	47	8x30 B
Fekete János	Fkj	505	10 T	Sajjt András RO	Stz	590	10x50 B
Fidrich Róbert	Fid	696	44,5 T	Sápi Csaba	Sac	31	20 T
Fodor Attila	Foa	38	25 T	Sárneckzy Krisztián	Sry	43	44,5 T
Fodor Tamás	Fot	4	11 T	Schweitzer, Emile F	Sch	444	28 SCT
Földesi Ferenc	Ffe	54	11 T	Scurtu, Virgil RO	Scu	50	20x50 B
Hadházi Csaba	Hdh	296	16 T	Somosvári Béla	Smb*	4	11 T
Havassy Dóra	Hvy	11	10x40 B	Szabó Berta	Sbo*	4	11 T
Haász Alexa	Has*	3	10x50 B	Szabó Gyula	Sau	18	25 T
Henshaw, Colin GB	Hen	42	12x40 B	Szabó Rita	Srb	32	27 T
Hevesi Mónika	Hmo	7	7x50 B	Szabó Róbert	Sbt	889	44,5 T
Hevesi Róbert	Hro*	4	11 T	Szakál Péter	Sap	23	11 T
Hevesi Zoltán	Hev	113	11 T	Szauer Ágoston	Szu	62	6,3 L
ifj. Hevesi Zoltán	Hjr	50	11 T	Szegedi László	Sed*	36	9 L
Hoffmann Andrea	Hfa*	3	10x50 B	Szentaskó László	Sno	3507	44,5 T
Juharos Péter	Jup	22	11 T	Szentaskó Ildikó	Kau	1	33,4 T
Józsa Sándor	Jzs	124	11 T	Szitkay Gábor	Szk	1	15,5 L
Kaszás Gábor	Kgb*	13+1	28 SC	Szőke Ferenc	Szf*	11	10x50 B
Kerékgyártó Zita	Ker*	1	sz.sz.	Tenkei Olga	Ten*	8	11 T
Kiss László	Ksl	467	25 T	Timár András	Tia	25	15 T
Kovács Attila	Koi*	25	20x60 B	Toone, John GB	Too	2300	20 SC
Kovács István	Kvi	294	15 T	Tordai Tamás	Tor	18	27 T
Krajcz Róbert	Krr*	1	sz.sz.	Tóth D. Krisztián	Ttk	373	11 T
Krticka, Jiri CZ	Krt	185	25x100 B	Tóth Gábor	Ttb	1	10x50 B
Kukó Melinda	Kme*	1	11 T	Vicián Zoltán	Vic	16	30,5 T
Kósa-Kiss Attila RO	Kka	716	15 T	Vincze Iván	Vii	1	10x50 B
Lauer Zoltán	Lau*	2	10x50 B	Wiesz Krisztián	Wst	139	27 T
Mizser Attila	Mzs	273	8,6 L	Zajác György	Zag	59	6,3 L
Nagy Gergely	Nge*	20	11 T	Zákány Zalán	Zny*	3	20 T

A terjedelmes észlelőlista is mutatja, hogy a nyár az igazi észlelőszezon. **Május és július** között 80 (!) észlelőtől 15188 megfigyelést kaptunk. A ráktanyai észlelőnevelő tábor egyik nagy eredménye a sok új észlelő. Bízunk benne, hogy a jövőben is számíthatunk megfigyeléseikre! Itt köszönjük meg Nagy Gergelynek, hogy felajánlotta Mizárját a ráktanyai bemutatások és észlelések elősegítésére.

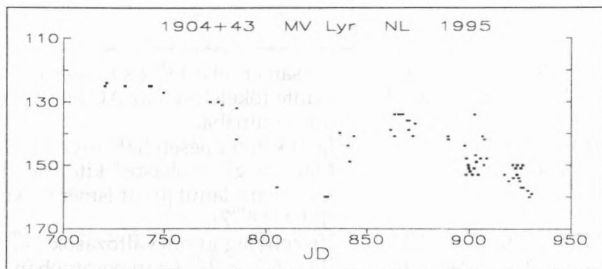
Az időszak érdekesebb eseményei:

0130+53 AX Per ZAND	Végig nyugalomban $11^m,8$ -s fényességnél.
0210+24 R Ari M	Láthatóságát rögtön $8^m,5$ -s maximummal kezdi.
0320+43 Y Per M	$9^m,7$ - $9^m,0$ között fényesedik.
0324+43 GK Per NA	Továbbra is nyugalmi állapotban található $13^m,0$ -nál. Láthatósága igen kedvező, fokozott észlelése fontos és könnyen teljesíthető feladat.
0432+74 X Cam M	Május elején $8^m,6$ -s maximumban. Július végén már ismét fényesedik, $11^m,3$.
0543+19 SU Tau RCB	A tárgyalt időszak legvégén megint látható a hajnali szürkületben. A néhány észlelés alapján $12^m,0$ -s, visszafényesedett.
0803+62 SU UMa UGSU	Két kitöréséről érkeztek adatok: JD 870 $13^m,1$, 909 $12^m,1$.
0905+67 RX UMa SRB	A korábbi időszakhoz képest meglepő nyugalomban van, végig $10^m,8$ - $11^m,0$ közötti a fényessége.
0942+11 R Leo M	Láthatósága végéig $9^m,0$ -ig halványodik.
0959+68 CH UMa UC	Július elején $13^m,2$ -s kis kitörését figyelhettük meg. A hó végén ismét „nyugtalan”, fényesebb a minimumbeli értékénél.
1234+59 RS UMa M	Májusban még $12^m,0$ -s, a ráktanyai tábor idejére jut $8^m,6$ -s maximumába.
1239+61 S UMa M	Hosszan elhúzódó tavaszi maximuma után ($8^m,3$) a beszámolási időszak végéig $11^m,0$ -ig halványodik.
1251+27 GO Com UC	Július második felében $13^m,0$ -s kitörésben. Augusztus elején 2 „utókitörésen” ment keresztül.
1344+40 R CVn M	Egyenletesen halványodik $8,5$ és $11,0$ között.
1425+39 V Boo SRA	Több hónapos „gyengélkedés” után júliusban meglepően fényes ($8,3$).
1432+27 R Boo M	Jún./júl. fordulóján jut kevéssel $7^m,0$ fölötti maximumába.
1454+41 TT Boo UGSS	Egyetlen megfigyelt maximuma JD 904-kor $12^m,5$ -nél következett be.
1544+28a R CrB RCB	$6^m,1$ -s, maximumban.

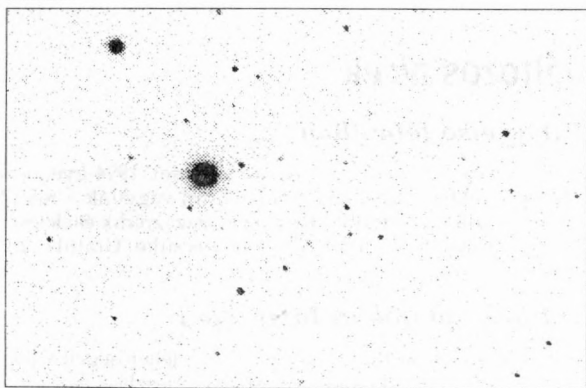

1546+15 R Ser M	$8^m,1$ -ről halványodik $11^m,0$ -ig.
1546+39 V CrB M	Május végén $9^m,0$ -s maximumban.
1559+47 X Her SRB	Májusban $6^m,9$, júniusban váratlanul felfényesedik $6^m,2$ -ig, majd július végére visszaesik ismét $7^m,0$ -ra.
1601+67 AG Dra ZAND	Július elején ismét elkezd fényesedni, így a tavalyi kitörésével együtt a 12 évvel ezelőttihez hasonló kettős maximumot mutat. Augusztus elejére $8^m,5$ -ig fényesedik fel

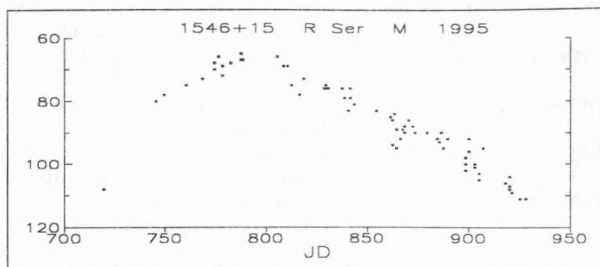
- 1640+25 AH Her UGZ Maximumai: JD 863 11^m,9, 917 10^m,9, 924 11^m,4.
 1826+21 AC Her RVA 8^m,5-s minimuma július elején következik be.
 1841+37 AY Lyr UGSU JD 907-kor volt 12^m,6-s maximumban.
 1842-05 R Sct RVA Májusban még 5^m,5, június végén kezd el halványodni, majd egy hónapra rá éri el 8^m,2-s idei nagy minimumát.
 1848+26 CY Lyr UGSS A következő kitéréseiről érkeztek adatok: JD 872 13^m,9, 889 13^m,5, 900 13^m,8, 925 13^m,6.
 1900-01 N.Aql'95 N Semmi nyoma a beígért DQ Her típusú fényváltozásnak. Július végén 12^m,5-s.
 1901+08 R Aql M A χ Cyg mellett a legfényesebb mira volt júliusban, a hónap elején 6^m,2-s maximumban.
 1904+43 MV Lyr NL Szédítő változások 13^m,0 és 16^m,0 között.

- 1920+29 BF Cyg ZAND Halvány, enyhe ingadozások tapasztalhatók 12^m,5–13^m,2 között.

- 1934+49 R Cyg M Lassan halványodik 11^m,0 és 13^m,0 között. A mellékelt képen Kaszás Gábor CCD júl. 19-i felvétele látható. A technikai adatok: Celestron-11 és ST-6-os CCD, 1 perc expozíciós idő, V-szűrőn keresztül. Az eredeti felvétel határmagnitúdója 14^m,5.
 1935+30 V930 Cyg LB: Tovább folytatja a lendületes változásait. A három hónap alatt 13^m,8-ról 11^m,3-ig fényesedik fel.
 1946+32 χ Cyg M 9^m,4-ról viharosan fényesedik fel 5^m,5-s maximumáig.
 1951-09 UU Aql UGSS 11^m,5-s maximumban JD 898-kor.

2027+52 V1974 Cyg NA
2032+26 V Vul RVA

2108+68 T Cep M
2138+43a SS Cyg UGSS

2158+41 BL Lac BLLAC
2209+12 RU Peg UGSS
2325+43 DX And UGSS
2328+48 Z And ZAND

Lassan éri el a 15^m -s fényességet.

Szinte tökéletesen az AC Her-rel egyidőben jut 9^m -s minimumába.

Igen kényelmesen halványodik 8^m -ról 10^m -ra. Május végi „szokásos” kitörése után (JD 861-kor 8^m) kissé váratlanul jutott ismét maximumba július elején (JD 900 8^m).

Viszonylag gyors változások 14^m -4- 15^m -5 között.

JD 908-kor 10^m -s maximumban.

JD 889-kor 12^m -s maximumban.

Semmi változás, 10^m -s.

KISS LÁSZLÓ

Változós hírek

Túl az első félmillión

Mint az legutóbbi számunkban is megjelent, 1994-gyel bezárólag 499865 észlelés volt adatbankunkban, így mostanra jóval túl vagyunk a félmillión. A januári megfigyeléseket rendezve kiderült, hogy az ötszázezredik észlelést Fekete János végezte január 1-jén, amikor a W Tri-t 8^m -6-s-nak becsülte. Gratulálunk neki és összes észlelőnknek!

Változós adatok az Interneten

Folyamatosan fejlődő számítástechnikai lehetőségeinknek köszönhetően újabb nagy előrelépés történt adataink széleskörű terjesztése és elérhetővé tétele terén. Augusztus elejétől az ELTE Iris gépe anonymous ftp szervertől elérhető az MCSE VCSSZ teljes számítógépes adatbankja. A cím:

ftp: iris.elte.hu /pub/space/variable_stars/haa_vardata/[cskép]

ill.: http://iris.elte.hu,

ahol a [cskép] alkönyvtár neve az adott csillagkép hárombetűs rövidítése, benne a csillagkép változóinak külön fájlba rendezett adatai. Az adatok a Szakcsoport által összegyűjtött észlelések 1179 csillagról, 1968–1994 között. Felhasználásuk teljesen szabad, mindenféle megkötés nélkül bárki hozzájuk juthat. Aki nem rendelkezik Internet-kapcsolódási lehetőséggel, továbbra is megkeresheti a rovatvezetőt egyedi kérésekkel.

TU Leonis = (8) Flora

L. Schmadel (Heidelberg), P. Schmeer (Bischmisheim) és F. Börngen (Tautenburg) vizsgálatai új színben tüntetik fel a TU Leonis feltételezett törpe növőt. A TU Leo a katalógusokban szereplő adatai alapján $B = 11^m$ maximumfényességű törpe nóva, mely minimumban $B = 15^m$ -s. 1950-es koordinátái: RA = $9^h 27^m 0$ D = $+21^{\circ} 37'$, térképe a VA 14-ben jelent meg. Az új kutatások kiderítették, hogy mindössze egyetlen pozitív észlelés történt a csillagról, mégpedig 1917. márc. 25,8 UT-kor, a Moszkvai Observatóriumban. Ekkor azonban a Flora nevű kisbolygó éppen a jelzett hely 1'-es környezetében tartózkodott, így feltehetően a kisbolygót észlelték a moszkvai csillagászok. (IAUC 6174 — Ksl)

IAPPP Szimpózium 1995

Az elmúlt években kialakult szokást követve az idén is április utolsó hétvégéjén rendeztük meg Baján az MCSE Változócsillag Szakcsoportjának és az IAPPP Magyar Szárnyának ötödik közös találkozóját. Az idei szimpózium az eddigi leghosszabb volt, a vendégek nagy része már csütörtök estére megérkezett. Azt viszont a korán érkezők többsége sem tudta, hogy Baján már szerdától nagyüzem volt, ugyanis közvetlenül az IAPPP '95 előtt Baja adott otthont a kétnapos (április 26–27.) I. Magyar–Jugoszláv Csillagászati Konferenciának, amely a jugoszláv csillagászok első hivatalos külföldi szereplése volt a Szerbiát sújtó embargó részleges feloldása után.

Az IAPPP Szimpózium témája a CCD technikák fotometriai alkalmazása volt. A három nap alatt elhangzott 22 előadás, és a számos kifüggesztett poszter nagy részét a rohamosan fejlődő új észlelési területet járta körül szinte minden oldalról.

Ízelítőül néhány előadás: Hudoba György, Fűrész Gábor (TELAPO) és Papp István (Budapest) egy-egy házi készítésű CCD kameráról számoltak be, bizonyítván ezzel, hogy a CCD kamera már nemcsak a nyugati amatőrök privilégiuma. Ha már a garázsban összebarkácsoltuk a mi kis CCD-nket, Nuspl Jánostól (MTA CSKI) megtudhattuk, hogy mik a teendőik egy profi CCD rendszer installálásakor. Arra az esetre pedig, ha nem lennének ezermesterek, illetve van pénzünk gyári CCD kamerát vásárolni, Hegedűs Tibor (Bajai Observatórium) segített eligazodni a kamera-tergetegben. Az alkalmazások területén Kiss László és Kaszás Gábor (Szegedi Observatórium) az első szegedi CCD-s változócsillag fotometriai eredményeket mutatta be. Ez azért tarthat számot az amatőrök érdeklődésére is, mert a felhasznált eszközök, az ST-4-es kamera, illetve a Telemator már kisebb közösségek számára is elérhető. Paragi Zsolt (Bajai Observatórium) előadásából kiderült, hogy (legalábbis nyugaton) amatőr kategóriájú CCD kamerával és távcsővel akár speckle-interferometriai észlelések is végezhetők. Patkós László (MTA CSKI) és Chris Sterken (Belgium) előadásából pedig megtudhattuk, hogy hol tart a CCD technika alkalmazása a fejlettebb (és gazdagabb) országokban.

A pénteki és szombati előadások angol nyelven zajlottak. Talán ez indokolhatja, hogy az amatőrcsillagász részvevők körében meglehetősen érdektelenség kísérte ezt a két napot, amit annál is inkább szomorúnak tartok, mivel hazánkban tudomásom szerint ez az egyetlen fórum, ahol e tudományág profi és amatőr művelői találkozhatnak. Most pedig két kontinens 12 országából (köztük Japánból, Belgiumból, Görögországból, Svájc-ból) látogattak el hozzánk csillagászok, és tartottak olyan előadásokat, amelyek többsége az amatőrök érdeklődésére is számot kell hogy tartson! S azt, hogy a konferenciát a hazai profik is komolyan vették, mi sem bizonyítja jobban,

mint hogy az MTA Csillagászati Kutatóintézete tudományos igazgatóhelyettese, Balázs Lajos volt a Tudományos Szervezőbizottság elnöke.

A vasárnap az MCSE napja volt, az előadások is magyar nyelven folytak. Hegedűs Tibor megnyitója után Mizser Attila beszélt a régi magyar amatőr változósokról. Zájcz György (Magnitudo AmatőrCsillagász Kör, Debrecen) egy törpenóva-maximum kereső eljárást ismertetett. Rövid szünetet követően Kiss László tartotta meg beszámolóját a Változócsillag Szakcsoport tavalyi munkájáról, Fidrich Róbert pedig a VA keresőtérképekkel kapcsolatos tudnivalókról beszélt, majd Papp István már említett előadása zárta a sort.

Az érdemi munka befejeztével változatos esti programokkal igyekeztünk gondoskodni a vendégek szórakoztatásáról. Csütörtök este az érkezőket igazi bajai halászlé várta, ami Bagóczy Csanád szakácstudományát dicséri. Pénteken a résztvevők két turnusban hajókirándulást tehetnek a Sugovicán, illetve a Dunán. Szombat este az állófogadásra került sor, ezúttal már a tavalyi helyszínen, az Ifjúsági Szálló udvarán, a Sugovica partján. Itt dr. Balogh László, a Bács-Kiskun megyei Közgyűlés elnöke, a rendezvény fővédnöke mondott pohárköszöntőt. Ezen kívül fakultatív programként sokan megtekintették a Bajai Observatóriumot (hivatalos nevén: Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Csillagvizsgáló Intézete), s szombatról vasárnapra virradóra megfigyeléseket is végezhetek az Astrotech Kkt itt felállított Celestron 8-as távcsövével.

A szervezők ezúton is szeretnének köszönetet mondani mindazoknak, akik segítséggel lehetővé tették a konferencia színvonalas lebonyolítását. Végezetül álljon itt a rendezvény támogatóinak névsora: IAPPP Headquarters (USA), Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat, Az OTP Bajai Fiókja, Baja Város Önkormányzata, Bajai Observatórium Alapítvány, Bács-Kiskun Megyei Gyermek-, és Ifjúsági Alapítvány Tábora, Magyar Csillagászati Egyesület, Astrotech KKT.

BORKOVITS TAMÁS

Változócsillag Atlasz

Jelenleg a Változócsillag Atlasz 5–16. sz. füzetei rendelhetők meg (valamennyi térképfüzet A/5-ös formátumú!). A füzetek ára darabonként 100 Ft. A VA-k a rovatvezetőtől rendelhetők meg, rózsaszín postautalványon történő befizetéssel (Kiss László, 6701 Szeged, Pf. 596.)